

Κείμενο

Γλώσσα και λογοτεχνική δημιουργία (10394)

Στην ιστορία της λογοτεχνικής δημιουργίας έχει αποδειχτεί ότι κάθε έργο που εμφανίζεται ανθεκτικό στο πέρασμα του χρόνου οφείλει τη δυνατότητά του αυτή στη μυστηριώδη ακτινοβολία που **εκπέμπει** και στα ενδιαφέροντα μηνύματα που περικλείει. Ένα τέτοιο έργο αποτελεί σε κάθε εποχή μια πρόκληση για μελέτη και ανίχνευση¹ των σημασιών και των νοημάτων που κρύβονται πίσω από τη γλωσσική του **δόμηση**.

Τα λεγόμενα «κλασικά έργα» έχουν ως **αφετηρία** τους κάποιο συγκεκριμένο και περιορισμένο τοπικά και χρονικά γεγονός. Ωστόσο, κατορθώνουν να το καταστήσουν παγκόσμιο σύμβολο και πανανθρώπινη υπόθεση. Έτσι ξεπερνούν τους **φραγμούς** του χώρου και του χρόνου στο πλαίσιο των οποίων δημιουργήθηκαν και μορφοποιήθηκαν. Με λίγα λόγια, αξιόλογοι λογοτέχνες είναι εκείνοι που διαθέτουν την ικανότητα να **στηρίζονται** σε ένα απλό γεγονός, σε μια καθημερινή ιστορία, αλλά να την προβάλλουν με ιδιαίτερο τρόπο και να της δίνουν μια τέτοια διάσταση που να συγκινεί τους ανθρώπους όλων των τόπων και όλων των εποχών.

Το ερώτημα που τίθεται στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι το εξής: «Με ποιον τρόπο χρησιμοποιεί ο λογοτέχνης τη γλώσσα, ώστε να επιτυγχάνει ένα τόσο μαγευτικό αποτέλεσμα; Με ποιες τεχνικές ή με ποια μέσα μάς συνεπαίρνει, μάς μεταφέρει στον δικό του κόσμο, μάς συγκινεί και μάς κάνει να συμπάσχουμε με τους ήρωές του;»

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι ότι η ικανότητα του συγγραφέα, πέρα από άλλες επιμέρους τεχνικές στις οποίες καταφεύγει, προκύπτει και από τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιεί τη γλώσσα, πράγμα που του επιτρέπει να δημιουργεί αυτό που αποκαλούμε «προσωπικό ύφος». Στη χορεία² λοιπόν των μεγάλων λογοτεχνών εντάσσονται εκείνοι που διαθέτουν προσωπικό ύφος, το οποίο δεν μπορεί να οριστεί παρά ως προσωπική και ιδιαίτερη σχέση με τη γλώσσα, ως μια «γλωσσική χημεία», με την οποία ο δημιουργός εκφράζει την εποχή του και τις αξίες της μέσα από τη δική του ατομικότητα.

Ν. Μήτσης. (1998). Η γλώσσα του διηγηματογράφου Γ. Βαλταδώρου - Επισημάνσεις και διαπιστώσεις. *Πρακτικά Πολιτιστικής Διημερίδας*. Καρδίτσα: Δήμος Καρδίτσας. (διασκευή).

¹ ανίχνευση: διερεύνηση, αναζήτηση.

² χορεία: σύνολο προσώπων που ξεχωρίζουν για μια θετική ιδιότητά τους.

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Πώς συμβάλλει, σύμφωνα με το κείμενο, στην ανάδειξη ενός μεγάλου λογοτέχνη ο ιδιαίτερος τρόπος με τον οποίο αυτός χρησιμοποιεί τη γλώσσα; (60-80 λέξεις)
(μονάδες 15)

A2. Να επισημάνετε δύο συνδετικές λέξεις/φράσεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή μεταξύ των περιόδων της δεύτερης παραγράφου (Τα λεγόμενα... των εποχών) του κειμένου.
(μονάδες 10)

B1.α. Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη για καθεμία από τις λέξεις με έντονη γραφή, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **εκπέμπει, δόμηση, αφετηρία, φραγμούς, στηρίζονται.**
(μονάδες 5)

B1.β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση με κάθε συνώνυμη λέξη.
(μονάδες 5)

B2. Να επισημάνετε στο κείμενο τρεις λέξεις ή φράσεις με μεταφορική/ συνυποδηλωτική σημασία και να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.
(μονάδες 15)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Η ιδιαίτερη χρήση της γλώσσας συμβάλλει στην ανάδειξη ενός σπουδαίου λογοτέχνη. Αυτό συμβαίνει, διότι οι σπουδαίοι λογοτέχνες έχουν την ικανότητα να παρουσιάζουν μια κοινή ιστορία με τρόπο τέτοιο ώστε να προκαλεί το ενδιαφέρον των αναγνωστών. Για να το πραγματοποιήσει αυτό, ο λογοτέχνης αξιοποιεί το προσωπικό γλωσσικό του ύφος, μέσω του οποίου εκφράζει την εποχή του και τα ιδανικά της.

A2.

Ωστόσο: αντίθεση/ Έτσι: αποτέλεσμα

B1.α.

εκπέμπει: αναδίδει/**δόμηση:** διαμόρφωση, κατασκευή /**αφετηρία:** αρχή, ξεκίνημα, αφορμή, ερέθισμα /**φραγμούς:** περιορισμούς/**στηρίζονται:** βασίζονται

B1.β.

-Η συμπεριφορά του είναι ευχάριστη και **αναδίδει** στους άλλους ανθρώπους αισιοδοξία.

-Η **διαμόρφωση** της προσωπικότητας του ανθρώπου εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την οικογένειά του.

-Η σπουδαία νίκη της ομάδας μας υπήρξε **αφορμή** για πανηγυρισμούς.

-Όταν βρίσκομαι σε διακοπές, τρώω χωρίς **περιορισμούς** και γι' αυτό μετά τις διακοπές ξεκινώ γυμναστική.

-Οι μαθητές **βασίζονται** στις οδηγίες του καθηγητή τους για να επιτύχουν στις εξετάσεις.

B2.

1-κάθε έργο που εμφανίζεται ανθεκτικό στο πέρασμα του χρόνου οφείλει τη δυνατότητά του αυτή στη μυστηριώδη ακτινοβολία που εκπέμπει

2-επιτυγχάνει ένα τόσο μαγευτικό αποτέλεσμα

3- γλωσσική χημεία

Με την εφαρμογή της μεταφορικής χρήσης της γλώσσας, το κείμενο γίνεται πιο ελκυστικό για τους αναγνώστες και απευθύνεται στο συναίσθημά τους. Ακόμα, με την μεταφορική χρήση της γλώσσας, το κείμενο γίνεται πιο κατανοητό.

Κείμενο

Γλώσσα και λογοτεχνική δημιουργία (10396)

Στην ιστορία της λογοτεχνικής δημιουργίας έχει αποδειχτεί ότι κάθε έργο που εμφανίζεται ανθεκτικό στο πέρασμα του χρόνου οφείλει τη δυνατότητά του αυτή στη μυστηριώδη ακτινοβολία που εκπέμπει και στα **ενδιαφέροντα μηνύματα** που περικλείει. Ένα τέτοιο έργο αποτελεί σε κάθε εποχή μια πρόκληση για μελέτη και ανίχνευση³ των σημασιών και των νοημάτων που κρύβονται πίσω από τη γλωσσική του δόμηση.

Τα λεγόμενα «κλασικά έργα» έχουν ως αφετηρία τους κάποιο συγκεκριμένο και περιορισμένο τοπικά και χρονικά γεγονός. Ωστόσο, κατορθώνουν να το καταστήσουν παγκόσμιο σύμβολο και πανανθρώπινη υπόθεση. Έτσι ξεπερνούν τους φραγμούς του χώρου και του χρόνου στο πλαίσιο των οποίων **δημιουργήθηκαν** και μορφοποιήθηκαν. Με λίγα λόγια, αξιόλογοι λογοτέχνες είναι εκείνοι που διαθέτουν την ικανότητα να στηρίζονται σε ένα απλό γεγονός, σε μια καθημερινή ιστορία, αλλά να την προβάλλουν με **ιδιαίτερο τρόπο** και να της δίνουν μια τέτοια διάσταση που να **συγκινεί** τους **ανθρώπους** όλων των τόπων και όλων των εποχών.

Το ερώτημα που τίθεται στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι το εξής: «Με ποιον τρόπο χρησιμοποιεί ο λογοτέχνης τη γλώσσα, ώστε να επιτυγχάνει ένα τόσο μαγευτικό αποτέλεσμα; Με ποιες τεχνικές ή με ποια μέσα μάς συνεπαίρνει, μάς μεταφέρει στον δικό του κόσμο, μάς συγκινεί και μάς κάνει να συμπάσχουμε με τους ήρωές του;»

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι ότι η ικανότητα του συγγραφέα, πέρα από άλλες επιμέρους τεχνικές στις οποίες καταφεύγει, προκύπτει και από τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιεί τη γλώσσα, πράγμα που του επιτρέπει να δημιουργεί αυτό που αποκαλούμε «προσωπικό ύφος». Στη χορεία⁴ λοιπόν των μεγάλων λογοτεχνών εντάσσονται εκείνοι που διαθέτουν προσωπικό ύφος, το οποίο δεν μπορεί να οριστεί παρά ως προσωπική και ιδιαίτερη σχέση με τη γλώσσα, ως μια «γλωσσική χημεία», με την οποία ο δημιουργός εκφράζει την εποχή του και τις αξίες της μέσα από τη δική του ατομικότητα.

Ν. Μήτσης. (1998). Η γλώσσα του διηγηματογράφου Γ. Βαλταδώρου - Επισημάνσεις και διαπιστώσεις. *Πρακτικά Πολιτιστικής Διημερίδας*. Καρδίτσα: Δήμος Καρδίτσας. (διασκευή).

³ ανίχνευση: διερεύνηση, αναζήτηση.

⁴ χορεία: σύνολο προσώπων που ξεχωρίζουν για μια θετική ιδιότητά τους.

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Πώς συμβάλλει, σύμφωνα με το κείμενο, στην ανάδειξη ενός μεγάλου λογοτέχνη ο ιδιαίτερος τρόπος με τον οποίο αυτός χρησιμοποιεί τη γλώσσα;(60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο στην πρώτη παράγραφο (Στην ιστορία... δόμηση) και τη δεύτερη παράγραφο (Τα λεγόμενα... των εποχών) του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε λέξεις/φράσεις του κειμένου με **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **ενδιαφέροντα μηνύματα, δημιουργήθηκαν, ιδιαίτερο τρόπο, συγκινεί, ανθρώπους.**

(μονάδες 10)

B2. Να επισημάνετε στο κείμενο τρεις λέξεις ή φράσεις με μεταφορική/συνυποδηλωτική σημασία και να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.

(μονάδες 15)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Η ιδιαίτερη χρήση της γλώσσας συμβάλλει στην ανάδειξη ενός σπουδαίου λογοτέχνη. Αυτό συμβαίνει, διότι οι σπουδαίοι λογοτέχνες έχουν την ικανότητα να παρουσιάζουν μια κοινή ιστορία με τρόπο τέτοιο ώστε να προκαλεί το ενδιαφέρον των αναγνωστών. Για να το πραγματοποιήσει αυτό, ο λογοτέχνης αξιοποιεί το προσωπικό γλωσσικό του ύφος, μέσω του οποίου εκφράζει την εποχή του και τα ιδανικά της.

A2.

1^η: Το μεγάλο ενδιαφέρον για την γλωσσική μελέτη των διαχρονικών λογοτεχνικών έργων.

2^η: Η παγκόσμια και διαχρονική αξία των κλασικών έργων λογοτεχνίας.

B1.

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι τα καλλιτεχνικά έργα εκπέμπουν πολλά και ποικίλα **ενδιαφέροντα μηνύματα**. Τα μηνύματα αυτά **δημιουργήθηκαν** με έναν **ιδιαίτερο τρόπο**, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να **συγκινεί**, σε μεγάλη κλίμακα, τους **ανθρώπους**. Η συγκίνηση αυτή έχει τη δύναμη να διαμορφώνει τη σκέψη και τη συμπεριφορά πολλών ανθρώπων, γιατί πολλά από τα μηνύματα αυτά απευθύνονται κατά κύριο λόγο στον συναισθηματικό τους κόσμο.

B2.

1-κάθε έργο που εμφανίζεται ανθεκτικό στο πέρασμα του χρόνου οφείλει τη δυνατότητά του αυτή στη μυστηριώδη ακτινοβολία που εκπέμπει

2-επιτυγχάνει ένα τόσο μαγευτικό αποτέλεσμα

3- γλωσσική χημεία

Με την εφαρμογή της μεταφορικής χρήσης της γλώσσας, το κείμενο γίνεται πιο ελκυστικό για τους αναγνώστες και απευθύνεται στο συναίσθημά τους. Ακόμα, με την μεταφορική χρήση της γλώσσας, το κείμενο γίνεται πιο κατανοητό.

Κείμενο

Γλώσσα και λογοτεχνική δημιουργία (10397)

Στην ιστορία της λογοτεχνικής δημιουργίας έχει αποδειχτεί ότι κάθε **έργο** που εμφανίζεται ανθεκτικό στο πέρασμα του χρόνου οφείλει τη δυνατότητά του αυτή στη μυστηριώδη ακτινοβολία που εκπέμπει και στα ενδιαφέροντα μηνύματα που περικλείει. Ένα τέτοιο έργο αποτελεί σε κάθε εποχή μια πρόκληση για μελέτη και ανίχνευση⁵ των σημασιών και των νοημάτων που κρύβονται πίσω από τη γλωσσική του δόμηση.

Τα λεγόμενα «κλασικά έργα» έχουν ως αφετηρία τους κάποιο συγκεκριμένο και περιορισμένο τοπικά και χρονικά γεγονός. Ωστόσο, κατορθώνουν να το καταστήσουν παγκόσμιο σύμβολο και πανανθρώπινη υπόθεση. Έτσι ξεπερνούν τους φραγμούς του χώρου και του χρόνου στο πλαίσιο των οποίων δημιουργήθηκαν και μορφοποιήθηκαν. Με λίγα λόγια, αξιόλογοι λογοτέχνες είναι εκείνοι που διαθέτουν την ικανότητα να στηρίζονται σε ένα απλό γεγονός, σε μια **καθημερινή ιστορία**, αλλά να την προβάλλουν με ιδιαίτερο τρόπο και να της δίνουν μια τέτοια διάσταση που να **συγκινεί** τους ανθρώπους όλων των τόπων και όλων των εποχών.

Το ερώτημα που τίθεται στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι το εξής: «Με ποιον τρόπο χρησιμοποιεί ο λογοτέχνης τη γλώσσα, ώστε να επιτυγχάνει ένα τόσο μαγευτικό αποτέλεσμα; Με ποιες τεχνικές ή με ποια μέσα μάς συνεπαίρνει, μάς μεταφέρει στον δικό του κόσμο, μάς συγκινεί και μάς κάνει να συμπάσχουμε με τους **ήρωές του**;»

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι ότι η ικανότητα του συγγραφέα, πέρα από άλλες επιμέρους τεχνικές στις οποίες καταφεύγει, προκύπτει και από τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιεί τη γλώσσα, πράγμα που του επιτρέπει να δημιουργεί αυτό που αποκαλούμε «προσωπικό ύφος». Στη χορεία⁶ λοιπόν των μεγάλων λογοτεχνών εντάσσονται εκείνοι που διαθέτουν προσωπικό ύφος, το οποίο δεν μπορεί να οριστεί παρά ως προσωπική και ιδιαίτερη σχέση με τη γλώσσα, ως μια «γλωσσική χημεία», με την οποία ο δημιουργός εκφράζει την εποχή του και τις **αξίες** της μέσα από τη δική του ατομικότητα.

Ν. Μήτσης. (1998). Η γλώσσα του διηγηματογράφου Γ. Βαλταδώρου - Επισημάνσεις και διαπιστώσεις. *Πρακτικά Πολιτιστικής Διημερίδας*. Καρδίτσα: Δήμος Καρδίτσας. (διασκευή).

⁵ ανίχνευση: διερεύνηση, αναζήτηση.

⁶ χορεία: σύνολο προσώπων που ξεχωρίζουν για μια θετική ιδιότητά τους.

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Ποιος είναι, σύμφωνα με το κείμενο, ο ιδιαίτερος τρόπος χρήσης της γλώσσας που χαρακτηρίζει έναν μεγάλο συγγραφέα και αναδεικνύει το λογοτεχνικό του έργο; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της δεύτερης παραγράφου (*Τα λεγόμενα... των εποχών*) του κειμένου;

(μονάδες 10)

B1. Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε λέξεις/φράσεις του κειμένου με **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **(λογοτεχνικό) έργο, καθημερινή ιστορία, συγκινεί, ήρωες, αξίες.**

(μονάδες 10)

B2. Να επισημάνετε στο κείμενο τρεις λέξεις ή φράσεις με μεταφορική/ συνυποδηλωτική σημασία και να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.

(μονάδες 15)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Ο ιδιαίτερος τρόπος χρήσης της γλώσσας που χαρακτηρίζει έναν σπουδαίο συγγραφέα και αναδεικνύει το έργο του, είναι το προσωπικό γλωσσικό του ύφος. Ο λογοτέχνης χρησιμοποιεί το ύφος του με τρόπο τέτοιο ώστε να προκαλεί το ενδιαφέρον των αναγνωστών για μια κοινή ιστορία. Μέσω του προσωπικού του γλωσσικού ύφους, ο σπουδαίος λογοτέχνης εκφράζει την εποχή του και τα ιδανικά της.

A2.

Θεματική περίοδος: Τα λεγόμενα «κλασικά έργα» έχουν ως αφετηρία τους κάποιο συγκεκριμένο και περιορισμένο τοπικά και χρονικά γεγονός.

Λεπτομέρειες: Ωστόσο, κατορθώνουν να το καταστήσουν παγκόσμιο σύμβολο και πανανθρώπινη υπόθεση. Έτσι ξεπερνούν τους φραγμούς του χώρου και του χρόνου στο πλαίσιο των οποίων δημιουργήθηκαν και μορφοποιήθηκαν.

Κατακλείδα: Με λίγα λόγια, αξιόλογοι λογοτέχνες είναι εκείνοι που διαθέτουν την ικανότητα να στηρίζονται σε ένα απλό γεγονός, σε μια καθημερινή ιστορία, αλλά να την προβάλλουν με ιδιαίτερο τρόπο και να της δίνουν μια τέτοια διάσταση που να συγκινεί τους ανθρώπους όλων των τόπων και όλων των εποχών.

B1.

Χωρίς αμφιβολία, το σπουδαίο **λογοτεχνικό έργο** διαθέτει μια σημαντική ιδιότητα. Συγκεκριμένα, είναι ότι μπορεί να παρουσιάσει μια **καθημερινή ιστορία** με τέτοιο τρόπο ώστε να **συγκινεί** τους αναγνώστες του. Αυτό το επιτυγχάνει, διότι παρουσιάζει **ήρωες** που υπερασπίζονται με αποφασιστικότητα ανεκτίμητες **αξίες** όπως είναι το ήθος και η αξιοπρέπεια. Αυτές οι αξίες είναι διαχρονικές και αποδεκτές από τους ανθρώπους.

B2.

1-κάθε έργο που εμφανίζεται ανθεκτικό στο πέρασμα του χρόνου οφείλει τη δυνατότητά του αυτή στη μυστηριώδη ακτινοβολία που εκπέμπει

2-επιτυγχάνει ένα τόσο μαγευτικό αποτέλεσμα

3- γλωσσική χημεία

Με την εφαρμογή της μεταφορικής χρήσης της γλώσσας, το κείμενο γίνεται πιο ελκυστικό για τους αναγνώστες και απευθύνεται στο συναίσθημά τους. Ακόμα, με την μεταφορική χρήση της γλώσσας, το κείμενο γίνεται πιο κατανοητό.